

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 17.

V Ljubljani, v soboto 21. januarja 1893.

Letnik XXI.

21. dan prosenca 1793.

Kralju v spomin pišemo te vrstice; kralju, katerega je pozabilo kraljestvo njegovo. Pred sto leti je današnji dan osemindesetletni kralj francoski, Ljudevit XVI., položil na tla svojo glavo; krvnik je sprožil giljotino in kraljevi umor je bil — dovršen. Par žandarjev, pivovarnik Santerre in duhovnik Edžvard stali so mu v spremstvo na odru; zdolej pa je krvoželjna množica kričala, ko jej je rabelj pokazal krvavo glavo njenega kralja.

Ded njegov je še s največjim ponosom zatrjeval, da je on država, vnuk pa mu je umrl pod giljotino, in ne povsem brez njegove krivde. Razdivjana sodrga pariškega mesta in surovi kričači v konventu niso vodili revolucije, niso sami uzrokovali kraljevega umora, marveč bili so sami vojeni.

Revolucije ni vplodilo prosto ljudstvo, marveč Bogu in veri odtujeno razumnost. Angleški brezverni modroslovci so se poljudno razlagali v francoski enciklopediji; njihovi nazori so se širili po leposlovnih in znanstvenih knjigah po vsem Francoskem, in tako se je polagoma ostrupilo izobraženstvo. Protikrščanski nazori so rodili protikrščanske navedbe. Orgije na modroslovnem polju so se nadaljevale v orgijskih nesramnostih in so imele svoj dostojen konec v potokih krvi in v divjem rjuvenju na mesto kralja nastopivših brezhladnikov. Evo, zvali so sile — brezbožnosti: Napovedali so vojsko Bogu in krščanstvu in padel je — kralj! — Umevamo božjo roko v zgodovini!

Kralju ni veljal prvi bojni krik; Kristusu in cerkvi njegovi je bil namenjen, in prvi pojavi bodočega viharja pokazavši se v narodni skupščini so se zagnali v cerkev in njene služabnike; toda tudi tu se je vresničevala beseda pesnika „Dreizehnlinden“: — — „Die Kreuzerbrecher brechen auch

die Königs kronen und der Rauch verkohlter Tempeln wirbelt auf verkohlten Thronen.“

Nad dve tretjini duhovnikov je moralo v pregnanstvo; nad tisoč jih je bilo umorjenih; božja služba se je odpravila z javnosti; greh se je obožaval. — In konec vsemu? — Narod je po mnogih skušnjah spoznal, kam ga je zapeljalo brezverstvo, in tem živeje se je oklenil Kristusove vere. Kralj je padel, — cerkev je ostala!

Odpad od krščanstva in z njim zvezana nepravost sta Francoskom v najgorji podobi gospodarila pred sto leti; sedaj pa jim gospodarijo junaki panamski. A katoliška zavest vstaja zopet na Francoskem, in nadajamo se, da okrepljena reši lepo, bogato zemljo.

Groze poln je spomin 21. prosenca 1893. leta; kdor želi, da bi se temu jednaki ne pisali več v zgodovino, stopi v vrsto bojnikov katoliških, stopi v boj za veličanstvo božje; koder se temu ne izkazuje dolžna čast, tam tudi potemeljskega veličanstva sijaj blesti in — izginja.

Kraljevi umori za zadnjih sto let še niso z dnevnega reda; toda sedaj se tajno in javno pripravljajo še bolj krvavi prizori za bodočnost. Pomoč je samo jedna: Vrniti družbi človeški — krščanstvo!

Državni zbor.

Z Dunaja, 20. januarja.

Dr. Smolka — Chlumecky.

Že v prvem svojem dopisu sem poročal, da je predsednik poslaniške zbornice, dr. Smolka, ostal doma in si izprosil za štiri tedne dopusta. Vsled tega razširjala se je po javnih listih govorica, da se dr. Smolka več ne povrne v državni zbor, ampak da ga pokličejo v gospodsko zbornico. Dr. Smolka je tej govorici sicer oporekal in nekemu poljskemu časnikarju zagotavljal, da ne misli na odstop, da ga po zagotovitvi merodajnih krogov brez njegove

vednosti in volje ne pokličejo v gospodsko zbornico in da upa sredi meseca februarja ali morda še prej zopet prevzeti predsedništvo poslaniške zbornice, kjer živa zaupanje in spoštovanje vseh strank brez razločka; ali vse to nič ne pomaga, levičarji bi se ga radi otresli in na njegovo mesto posadili svojega pristaša, prvega podpredsednika barona Chlumeckega. Njih najglavnejše glasilo, „N. Fr. Pr.“, objavilo je v ta namen poseben članek, v katerem dokazuje, da je bilo v prejšnjih dobrih časih lahko predsedovati, da je treba pa dandanes krepkega moža, ki bode znal krotiti razsajalce, in da za ta posel v celi zbornici ni boljšega in zmožnejšega človeka, kakor je baron Chlumecky.

Tudi v zbornici se po vsej moči agituje za odstranitev Smolkovo in izvolitev Chlumeckega, katero so pripravili levičarji celó odkupiti za izvanredno ceno, seveda ne s svojim, ampak državnim denarjem.

Znano je, da je dr. Smolka vse svoje moči in vse svoje življenje žrtvoval javnim koristim, katere mu niso dopuščale, brigati se za odvetništvo in svoje zasebne potrebe. Vsled tega si ni napravil nobenega premoženja in je v starih svojih dneh navezan na dohodke, ki jih ima od javnega življenja.

Deželni zbor gališki mu je iz hvaležnosti za njegovo mnogoletno požrtvovalno delovanje v deželni zboru in odboru pred nekaterimi leti dovolil častno pokojnino letnih 4000 gld., in zdaj bi mu tudi levičarji radi naklonili častno pokojnino iz državnega zaklada, da bi se mu ne bilo treba več ukvarjati v državnem zboru, in da bi se tem gotovoje umaknil Chlumeckemu.

Vsakdo rad priznava zasluge starega predsednika, ki je predsedoval že prvemu državnemu zboru v Kromerizu, in če pride do tega, da se mu za par let, kar ima še živeti, dovoli nekaka častna pokojnina iz državne blagajnice, se bo težko našel kdo, ki bi temu predlogu nasprotoval.

LISTEK

K životopisu škofa Barage.

V spomin 25letnice Baragine smrti dne 19. jan. t. l.

(Spisal Benko.)

(Konec.)

Vračajoč se v Trebnje, je mimogredé obiskal svojo rojstveno hišo Malovas, kjer se je pomudil celo uro in zopet mlo jokal, razgovarjajoč se s posestnikom malovaškim, Sántom Treo-tom.

Na tem potovanju je obiskal tudi Rim, kjer je sv. očetu poklonil slovnico očipve-indijanskega jezika, katero je sam spisal.

28. marca 1854 se je za vselej poslovil od domovine. V Celju ga je slovesno sprejel opat Matija Vodušek, potem je v St. Andreju obiskal škofa Slomška; odtod je krenil na Dunaj, kjer se je toliko pomudil, da je bil prisoten pri cesarjevi poroki, in nato se je vrnil v svojo škofijo.

Leta 1866 je bila na novo ustanovljena škofija v Marquett-u (Michigan) in Baraga se je meseca maja preselil tje kot prvi škof. Toda moči so vidno pešale neumornemu apostolskemu možu. Meseca septembra 1866 je sadnjič pridigal v Hankoku. Tedaj je povedal ljudstvu, da ne bo mogel več

oznanjevati božje besede, ker glas mu je popolno oslabil.

Par tednov pozneje je hitel k škofijskemu zborovanju v Baltimore. A že prvi dan zborovanja, rožnicensko nedeljo, ga je zadel mrtvoud, da so ga nezvestnega prenesli v bolnišnico.

Ko je nekoliko okreval, vrnil se je v svojo škofijo, kjer je še po nekoč birmal, a maševal je le malokedaj, ker moči so ga zapuščale. Popolno udanega v voljo božjo je poklical Bog k sebi zvestega služabnika 19. januarja 1868, v praznik Imena Jezusovega, ob 2. uri zjutraj.

Zanimivo je, da najvažnejši momenti v Baragovem življenju so se pripetili ob nenavadnih dnéh. Rojen je bil v praznik sv. Petra in Pavla. Kdo se ne spomni onih krasnih besed, katere je govoril Baraga kot novomašnik: „Glej, Gospod, tukaj sem; daj mi torej, kar mi gre; daj mi moč in krepost, katero je imel sv. Pavel!“

Imel je Baraga srčnost sv. Petra in gorečnost sv. Pavla. Besede, katere je izrekel Jezus o sv. Pavlu, prikladajo se popolno i Baragi: „Izvoljena posoda mi je on, da ponese moje ime med narode in kralje in Izraelove otroke.“

Tudi on je smel reči s sv. Pavlom: „V čemur si kdo kaj upa, upam si tudi jaz. Bil sem v mnogih nadlogah, velikokrat v smrtnih nevarnostih, velikokrat na potih, v nevarnostih na vodah, v nevar-

nostih med razbojniki, v nevarnostih med neverniki, v nevarnostih na samotih, v trudu in trpežu, v mnogem čuvanju, v lakoti in žeji itd.“ Glejte pravega slovenskega Pavla!

V god sv. Materža, apostola in evangelista, je bil Baraga posvečen v mašnika. In ali ni bil pobožni mož pravi apostol in evangelist že Slovencem, kaj še le Očipve-Indijanom? On jim je spisal prvo slovnico, prvi kot škof v njih domačem jeziku oznanil božjo besedo, prvi spisal v njih materinščini nabožne knjige.

V god stolice sv. Petra je došel na svoje mesto v Cincinnati, kamor ga je Bog klical. Utrdil je moč sv. stola in razširil njegovo oblast čez širne ameriške puščave v polnih 37 letih (18. januarja 1831 do 19. januarja 1868). V praznik vseh svetnikov je odrinil iz domovine, množit trume nebeščanov, in uprav v ta praznik je bil posvečen v škofa, ko mu je donel z nebes radosten pozdrav: „Ecce, sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo!“

Imenu Jezusovemu je posvetil vse svoje življenje. Kar piše sv. Tomaž Akvinski o sv. Pavlu, velja o Frideriku: „Nosil je ime Jezusovo v svojem srcu, ker je vedno nanj mislil, na svojem čelu, ker ga je vedno očitno spoznaval, na svojem jeziku, ker je vedno o njem govoril, na svojem peresu, ker je tako krasno pisal v njegovo čast, na svojih rokah, ker je toliko storil v njegovo slavo, nosil ga je na

Pač pa jih bo mnogo nasprotovalo, da bi bil baron Chlumecy njegov naslednik. Že zdaj ni mogel prikrivati in zatajevati svojega levičarskega strankarstva, kaj še le bo, ako postane pravi predsednik. Ker so začeli na levičarski strani zanj zdaj vstrajno agitovati, začela se je enako živahna agitacija proti njemu, in ni dvoma, da bode imela vspeh, ako se poljski klub pridruži drugim nasprotnim strankam, ki so pripravljene, ako bi ne bilo drugače mogoče, odločiti se zopet za katerega poljskega poslanca, samo da ne obvelja predsedništvo Chlumeckega.

Sicer pa reč v tem zasedanju še ne bo dozorela, zlasti če Smolka res pride v zbornico. Vlada bo namreč težko še kaj drugega spravila na dnevni red, kakor državni proračun, o katerem nekateri optimistično sodijo, da bode dovršen do konca meseca februarja. Levičarji želé, da bi državni zbor posloval do 20. marca, in tako se bode menda tudi zgodilo. Po veliki noči, ali če bi državni zbor končal že koncem februarja, se že meseca marca snidejo deželni zbori, ki bodo pa najbrže rešili tudi že letošnje zasedanje in v ta namen zborovali nekoliko dalje. Državni zbor se v tem slučaju snide še le na jesen koncem meseca septembra ali pa v začetku oktobra.

Proračun notranjega ministerstva

bil je danes dovršen. Govorila sta danes o vodnih stavbah najprej vladna zastopnika Rotky in Rössler. Prvi je med drugim zagotavljal, da se bo za vpravo državne ceste iz Novega Mesta v Metliko prvi znesek stavil že v proračun prihodnjega leta. Za njima so govorili še Heilsberg, Vieltguth in nedavno izvoljeni Fux, potem je bila razprava sklenjena in sta prišla na vrsto glavna govornika Garnhaft in Suess. Ko so bile dotične številke sprejete, prišlo je na vrsto ministerstvo za deželno brambo, pri kateri je prišel prvi k besedi poslanec Schlesinger. Za njim je bila seja sklenjena. Jutri zaradi renunciacije nadvojvodinje Marjete ne bo javne seje, pač pa zborujejo razni odseki. Prihodnja seja bo v ponedeljek in pride kot prvi govornik na vrsto slovenski poslanec dr. Gregorec.

Proračunska razprava v hrvatskem saboru.

Iz Zagreba, 12. jan.

Dne 10. januarja se je zopet sešel sabor hrvatski, ki je bil radi božičnih praznikov pretrgal svoje sednice. Že v tej prvi sednici se je začela generalna debata o našem proračunu. Saborska večina se je menda nadejala, da opozicija ne bode vsled sprave nič več sodelovala v saboru. Ali to se ni zgodilo, kajti Starčevićeva stranka ni zavzeta za pasivno politiko, kar se more le odobravati. Vladni stranki je pa to tudi všeč, ker brez opozicije bilo bi v saboru preveč mrtvo in ne bi se slišale tudi izjave vladne ne, ki se seveda vedno strinjajo z večino saborsko. Le-ta večina je pa tudi popolnoma varna pred opozicijo, saj je poslednja v saboru tako

celem telesu, ker je brezmejno zanj pretrpel. "Želja, širiti slavo tega presvetega Imena in dati i paganom okusit njegovo nebeško sladkost, gnala ga je v neznani daljni svet čez sinje morje med divjake, zdihujoče v smrtni senci."

Temu presvetemu Imenu je posvetil eno svojih misijonskih postaj, njemu je posvetil samega sebe. In uprav v nedeljo, posvečeno imenu Jezusovemu, je šel po plačilo zvesti služabnik božji. Zazoril mu je sicer ta sveti dan še na tem svetu, v dolini solzá, a predno se je popolno razvila zarja, razodelo se mu je to Ime v vsej svoji svetosti in sladkosti kot večno, neizmerno plačilo za njegov trud in pot.

25 let že počiva v hladni zemlji apostol Očipve-Indijanov, in pravijo, da je njegovo telo še vedno — nestrohnelo. Nadškof Katzer je pred par leti javno izrekel nado, da bo pobožni služabnik božji, Irenej Friderik Baraga, kedaj povzdignjen na katoliške altarje. Daj, ljubi Bog, doživeti to veselje slovenskemu narodu!

Temu božjemu možu nameravajo nekateri ob stoletnici njegovega rojstva leta 1897 postaviti v farni cerkvi v Doberniču spomenik: kip in spominsko ploščo. Ako zasluži sploh kak slovenski sin spomenik, zasluži ga gotovo slavni Baraga! Apostolski duh njegov naj prešinja vso slovensko duhovščino!

slabo zastopana, da ne more vplivati niti najmanj na zaključke saborske.

Radi tega pa tudi vladni časopisi prav prezirno pišejo o tej opoziciji, ki nima niti toliko članov, da bi mogla samostalne predloge predlagati. Ali če tudi je opozicija po številu neznatna, pogumna je zato na duhu ter zna povedati večkrat prav ostre resnice večini, ki misli, da jej ne more nobeden današnjega gospodstva vzeti. Že prvi dan razprave se je pokazalo, da člani opozicije ne bodo pasivno gledali, kako se večina ponosno po njih ozira, češ, kaj hoče pest teh ljudi.

Izvestitelj dr. Egensdorfer je v kratkem govoru priporočil saboru letošnji proračun, ki je jeden najpovoljnejših, kar smo jih do zdaj imeli. Le-ta proračun je seveda vedno odvisen od ogerskega, ker Hrvatska dobiva vsako leto le neko tangento od svojih dohodkov (letos od 18 milijonov dohodkov kakšnih 7 milijonov) za avtonomne potrebe. Le-ta svota je Hrvatski zagotovljena, pa se jej ni bati, da bi mogla biti zanjo izgubljena, kajti po dogovoru od l. 1868 nam jo je Ogerska dolžna izplačevati. To je vse res, kar je izvestitelj omenil. Je-li pa ta tangenta od dohodkov kraljevine Hrvatske tudi točno izračunana? To je ravno ona točka, radi katere bi Hrvati radi imeli samostalne finance. Na Hrvatskem nobeden natanko ne vé, koliko ima čistih dohodkov naša kraljevina, kajti finančni spisi se nobenemu, ki bi jih hotel pregledati, ne izročé. Zatorej pa hočejo Madjari, da imajo pri financiji le svoje poverljive ljudi, odkar je bivši hrvatski finančni ravnatelj Bartolović odkril ravnanje ogerskega finančnega ministra nasproti Hrvatom. Da je izvestitelj mogel reči: tukaj so računi o naših splošnih dohodkih, tukaj pa naše pravične zahteve, in več, kakor vidite, ne moremo dobiti, potem bi mu vsakdo verjel, da ima prav, če trdi, da ne moremo več dobiti. Brez teh računov pa bode ostala vsa zadeva o našem proračunu nejasna in bržkone le na korist Ogorské.

Proti proračunu je prvi govoril dr. Mile Starčević. Le-ta govornik je početnik, pa ni čudno, če mu govor ni tako zaokrožen, kakor bi moral biti pri taki priložnosti. V govoru je preveč pojedinih činov navedenih, ki le deloma razjašnjujejo današnji sistem, prave slike pa ne podaje. Vendar pa je govor toliko deloval na vladno večino, da je sam ban vstal ter polemiziral proti predgovorniku. Mej mnogimi drugimi poslovi današnjega sistema je dr. Starčević omenil tudi cerkvenih, posebej še imenovanje zagrebskega nadškofa, kako ogerska vlada hoče na vsak način svojega privrženca na tej stolici in da je z njo sporazumna tudi naša vlada. Ban pa odgovarja na to, da je ravno narobe, ter da je on zagovarjal in še zagovarja le izvolitev Hrvata za to važno mesto. Če njegov kandidat ne bo nadškof, krivi so bolj oni, ko so bliže Starčeviću stranki (misli Obzoraše in škofa Strossmayerja), nego njegovi. Čuden odgovor! Kakor da ban ni mogel najti vrednega duhovnika in poštenega Hrvata za zagrebsko nadškofovsko stolico. Kaj je samo kanonik Vučetić za to mesto sposoben in nobeden drugi? Če trdi ban, da ni mogel najti med Hrvati sposobnega duhovnika za škofovsko stolico grško-zedinjeno, moglo bi se mu verjeti, kajti pod to škofijo spadajo tudi verniki na Ogorskem ter ima tudi tamkaj izvrstnih duhovnikov med Rusini, in tak se je tudi našel v osebi Drohoberskega, ki bode gotovo svojo škofijo lepo upravljal. Ali da v celi zagrebski, djakovski in senjski škofiji ne bi bilo sposobnega duhovnika za stolico zagrebsko, tega ne more nobeden verjeti. Gotovo jih je dovolj sposobnejših, nego je bil dosednji banov kandidat, pa se more tudi lahko najti ter ni treba posegati za njimi tam na Ogorskem ter še vrh tega dolžiti patrijotično stranko hrvatsko, da je ona kriva, če še do zdaj ni zasel Hrvat stolice zagrebske nadškofije.

Še ene točke nam je omeniti. Govornik Starčević je današnji vladi očital, da goji v hrvatskem narodu separatistične tendencije in le premalo pravi hrvatski patrijotizem. Deloma ima govornik prav. Iz mojih poprejšnjih dopisov je znano čitateljem „Slovenčevim“, kako se povsodi ime Hrvat in hrvatski od vladnih ljudi rado zamolči, kakor da bi z njim morda koga razžalili. Celo v saboru našem se že neki nočajo tega imena posluževati. Zato je pa zedinjena opozicija med ostale točke svojega programa sprejela tudi gojenje prave hrvatske ideje nasproti separatističnim pojavom na Hrvatskem. Pa kaj se je odgovorilo z vladne stolice na to očitanje od strani opozicijske? Slavonci so za-se narod-

nost! To je ravno tako, kakor bi rekel: Stajerci so za-se narodnost. To je zares čuden odgovor v današnjih časih, ko se vendar vsak narod trudi, da se čim bolj zjedini in ko se je tudi v Slavoniji ideja hrvatska vkoreninila. Ne pomeni li to neke reakcije v narodnem pogledu? Vsaj dandanes bi morali pri nas taki nazori biti nemogoči, saj so Hrvate njihovi sovražniki skozi toliko stoletja dovolj mučili z delitvijo. Vsa sreča je, da je dandanes hrvatska ideja tako jaka, da jej taki novi eksperimenti ne morejo škoditi, vsaj je ne morejo zadušiti, če je že tudi malo zaustavljajo. Kakor vidite iz tega, jadramo proti hudemu vetru, ali se zanašamo v naša čvrsta jedra in pomoč božjo, da bomo vkljub vsem zaprekam priveslali srečno do našega cilja — le sloga slovanska naj nas vedno krepi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. januarja.

Dr. Smolka nikakor ne mara levičarjem izpolniti želje, da bi naredil prostor vitezom Chlumecemu. Proti dopisniku nekega poljskega lista se je izjavil, da ostane tako dolgo na tem mestu, dokler ima zbornica vanj zaupanje. Predsedovanje mu ne dela težav, ker ga podpirajo vse stranke, celo Mladočehi, dasi jim on v vsem ustreči ne more. Po tej izjavi soditi, ostane dr. Smolka skoro gotovo predsednik, dokler bode zboroval sedanji državni zbor. Se-le po novih volitvah se bode resno moralo misliti, kdo da se izbere za predsedništvo. Levičarji si na vso moč prizadevajo, da bi dr. Smolko pripravili, da se odpove predsedništvu. Nekateri listi so že zopet prišli s predlogom, da naj se mu dovoli dotacija iz državnih stroškov, ko odstopi. Mi vemo, da bi nobena stranka ne bila proti dotaciji, ali mislimo, da ni lepo takih stvari razpravljati, dokler se predsednik sam ne odloči, da odstopi. Tako si pač moramo misliti, da ga s tem le hočejo opominjati, da naj se umakne.

Na Ogorskem se baje pripravljajo razne nemadarske narodnosti, da začno skupen boj proti madjarskemu postopanju. Mej vodjami raznih narodnostij se že vrše o tem pogajanja. Mi le želimo, da se doseže kako sporazumljenje. Nikdar bi ne bili dosegli Madjari take mogočnosti, da so druge ogerske narodnosti složno postopale. Vlada že nekaj časa sluti, da se pripravlja skupen odpor in je zatorej že ministerski predsednik v zbornici pretel z tršimi naredbami proti narodnostnemu gibanju. Rumunski listi sedaj že pozivljejo vse nemadarske in nemške narode obeh državnih polovic, da se zedinijo proti nemško-madjarskemu gospodstvu. Želeti je, da ta poziv ne ostane brez vspeha. — Volitve pa na Ogorskem navadno neso čiste. O tem se čujejo vedno pritožbe v zbornici. Vsaka vlada na vso moč pritiska. Tudi pod sedanjo vlado ne bode bolje. To se je že pokazalo. Sladornim tovarnam barona Stummerja so se odtegnile tarifne ugodnosti, katere imajo vse take tovarne na Ogorskem, ker ni podpiral v Velikem Tapolesany-ju kandidature ministra notranjih stvari Hieronymija.

Egiptsko-angleški razpor je poravnal. Da je s svojo odločnostjo angleška vlada dosegla tako popolen vspeh malo pred shodom parlamenta, to jej bode gotovo precej utrdilo stališče. Proti Gladstonu so dosedaj mnogi imeli ta pomislek, da v vnani politiki ni dovolj odločen. Sedaj se je pa pokazalo, da je v tem oziru ta vlada še odločnejša, nego je bila Salisburyjeva.

Panamska aféra daje še vedno dovolj opravila. Sedaj se ugiblje, kako je Hertz dobil seznam podkupljenih oportunističnih poslancev. Misli se, da je neki Reinachov pisar ta seznam izročil Clemenceau-u, kateri ga je izročil Hertz. V tem seznamu so sami oportunisti, ker si ga je Clemenceau le zaradi tega preskrbel, da uniči oportuniste. Clemenceau sedaj taji, da bi bil seznam dobil. Kaj natančnejega bi mogel povedati Hertz, katerega mislijo zapreti. Najbrž pa Hertz ne bodo prijeli, ker se bode še pravočasno umaknil. Sploh se kaže, kakor bi v resnici tega sleparja še zapreti ne marali. Vlada je le na priganjanje javnega mnenja zadržala Hertz. Stvar se je pa najbrž navlašč tako hitro razglasila, da bode Hertz pravočasno izvedel in pobegnil. Najbrž se boji, da bi pred sodiščem ne razkril kake nepovoljne stvari. — Pri obravnavi proti podjetnikom panamske

(Dalje v prilogi.)

družbe je zagovornik Barboux dokazoval, da Lesseps ni goljufal iz sebičnosti, temveč je tako ravnal, ker so ga prisilile politične razmere. Podjetje se ni lahko mislilo priče, za-nje so bili učeni inženjerji. Če se je ponesečilo, krive so politične razmere, katere so tudi provzročile to pravdo. Lastniki panamskih obveznic bodo od te pravde imeli le škodo. Kričali so tudi največ le ljudje, ki panamskih obveznic nimajo in torej nimajo ničesa izgubiti. Zagovornik je obširno slikal Lessepsove lepe lastnosti, njegovo odločnost, s katero je dovršil sneški prekop vzhle upiranju Anglije in prirodnim težavam. Izvršil bi bil tudi panamski prekop, ki boje jedno največjih del bodočnosti. Če so se zmotili pri proračunu, ni nič tacega, tudi sneški prekop je stal 400 milijonov, dočim je bilo proračunjenih 200. Lessepsa je zagovornik primerjal celo s Kristofom Kolumbom in opominjal sodišče, da naj nehvaležnosti prejšnjih časov ne jemlje za vzgled. V torek ta govornik nadaljuje svoj govor.

Slovstvo.

„Anton Janežičev slovensko-nemški slovar“. Tretji natis. Predelal in pomnožil France Hubad, c. kr. gimn. profesor. V Celovcu, 1893. Tiskala in založila tiskarna družbe sv. Mohorja. — Str. VIII + 900 v 8°.

Leta 1851 je izdal prof. Anton Janežič svoj „Popolni ročni slovar slovenskega in nemškega jezika, slovensko-nemški del“. Slovar, za tista leta dosti dovršen in dokaj rabljiv, obsegal je v majhni obliki 554 strani. 1874. leta je izšel drugi natis, nekoliko popravljen in pomnožen prof. Jul. pl. Kleinmayr. Obsegal je VIII. + 616 + XV. strani v majhni obliki. Več let sem pa je bila pošla tudi že ta druga izdaja in mnogokrat se je izrekla želja po novem slovensko-nemškem slovarju. Tej želji se je ustreglo z delom g. prof. Fr. Hubada.

Gosp. prof. Hubad veli o svojem delu v predgovoru: „Velezasluženi in spoštovani moj učitelj gosp. vseučilišni profesor dr. G. Krek v Gradcu me je nagovarjal, naj se lotim dela. Njegova podpora, za katero se mu zahvaljujem iskreno, me je vjunačila, da sem začel. Tiskarna družba sv. Mohorja poverila mi je sestavo slovarja, ki bi naj bil vrstnik tako vredni tretji izdaji nemško-slovenskega dela, kateri je izdal vrli gosp. kolega A. Bartel. Držal sem se torej kolikor mogoče njegovega vzora. Ni mi trebalo dodajati veliko, saj je knjiga le namenjena vsakdanji potrebi. Kar je še nejasnega, tukaj opuščenega, dognal bode veliki Wolf slovensko-nemški slovar, katerega spisuje gosp. kolega Pleteršnik, velezasluženi naš slovníkar. Obseg te knjige se je pomnožil tako, da obsega skoro dvakrat toliko tvarine, kakor drugi natis.“

Že navedene besede pričajo, kolike vrednosti je ta v istini predelana in pomnožena izdaja! Kakor omenjeno, je zunanja oblika in vredba temu slovarju ista, kakor nemško-slovenskemu Bartelovemu, kateri je domača kritika sprejela svoječasno z občno zasluženjo pohvalo in kateri izbornu služi vsakdanjim potrebam. Nemško-slovenski del obsega 842 strani, slovensko-nemški pa 900. Občnemu slovarskemu delu so ob koncu pridana „Nekatera zemljepisna imena“, „moška in ženska imena“ in „dodatki“.

Gosp. prof. Hubad podal nam je s slovensko-nemškim slovarjem delo, ki bode izbornu ustrezalo vsakdanjim potrebam. Besede so kritično izbrane in knjiga jako ročno in pregledno vrejena, tako, da se delo hvali samó. Tudi papir je prav dober, tisk razločen in lep, sploh slovar v vsakem oziru tak, da bode vsem, ki pri svojem poslovanju potrebujejo slovensko-nemškega slovarja, dobro došel in da ga bodo z zahvalo sprejeli.

Cena slovarju je primeroma prav nizka, in sicer stane mehko vezan iztis 3 gld., trdo v polusnje vezan 3 gld. 50 kr. Po pošti prejet 15 kr. več.

—n.

Lavantinski duhovski šematizem za l. 1893. Jako natančno sestavljen in zelo pomnožen je izšel začetkom leta 1893 imenik duhovštine lavantinske vladikovine v nemškem jeziku. Prav primerno obseza vrsto vseh rimskih papežev, poroča nam o kongregacijah, papeževih gosposkah in o apostolskih poslanstvih (nuncijaturah). Varuh škofijski je sveti apostol Andrej, stolni sv. Janez Krst. Sedanji škof

mil. g. dr. Mihael Napotnik je v vrsti lavantinskih škofov 54. Stolni kapitelj šteje 2 prelata, 5 kanonikov in 3 častne kanonike. Za sodnijo v cerkvenih zadevah je druga instanca nadškof solnograški, tretja instanca nadškof olomuški. V duhovskem semenišču je 65 bogoslovcev, katere uči 6 bogoslovskih profesorjev, v malem semenišču je 43 dijakov. Škofija je razdeljena v 24 dekanij, ki imajo skupaj 219 župnij s 490.961 dušami; duhovnikov v pastirstvu je 359, zunaj škofije biva 16 duhovnikov. V vladikovini so ti-le samostani in kongregacije: a) moški: 1. Minoritje v Ptujem. 2. Frančiškani v Mariboru. 3. Frančiškani sv. Trojice v Slov. Goricah. 4. Frančiškani v Brežicah. 5. Frančiškani v Nazaretu. 6. Kapucini v Celju. 7. Trapisti v Rajhenburgu. 8. Lazaristi pri sv. Jožefu v Celju. b) Ženski: Usmiljene sestre sv. Vincencija Pav. 1. v Mariboru, 2. v Ptuju, 3. v Celju, 4. v Brežicah, 5. v Vitanju, šolske sestre III. reda sv. Frančiška, 6. v Mariboru, 7. pri sv. Petru pri Mariboru, 8. v Celju, 9. magdalenke v Studenicah. Koncem duhovskega šematizma so našeta določila, kdaj naj se pošiljajo razne vloge gosposkam; tudi so že naznanjene škofovske vizitacije in birmovanje tekočega leta. Knjiga je prav lična in jako rabljiva.

Liga + 46.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. januarja.

(Udanostne izjave) poslane so prevzvišenemu g. knezoškofu ljubljanskemu nadalje nastopne občine: Dole pri Litiji, Hotedrčica na Notranjskem. Stari Trg pri Poljanah, Šempeter pri Novem Mestu, Tržišče pri Sv. Trojici na Dolenjskem in Vojsko nad Idrijo. — Slava!

(Pred. g. kanonika Jos. Marna) so včeraj obiskali prevzvišeni gosp. knezoškof. Gospoda kanonika je ta obisk jako razveselil, kakor ga sploh veseli in je zelo hvaležen za mnogostransko sočutje, ki se mu javlja od vseh strani. Priporočamo ga z novega prijaznemu spominu gg. duhovnikov in mnogoštevilnih prijateljev v raznih stanovih.

(Z Dunaja) se nam poroča: Bridki udarec zadel je te dni vrlo znanega slovenskega pisatelja in docenta na dunajskem vseučilišču g. dr. K. Strelkelj-na. Umrla mu je namreč blaga njegova soproga, zapustivši mu dva nedolžna otročiča. Blagi gospod naj bo uverjen o našem iskrenem sožalju, rajni gospej pa podeli mili Bog večni pokoj!

(„Slov. Narod“ in prof. Pastor.) „Slov. Narod“ včeraj piše, da je bil za profesorsko mesto za novejšo zgodovino na dunajskem vseučilišču odločen tudi „znanstvenemu svetu sicer nepoznani, a v klerikalnih krogih priljubljeni profesor v Inmostu, g. Pastor, kateri bi bil seveda vso zgodovino razlagal s strogo katoliškega stališča, če bi sploh kaj poslušalcev imel.“ — Mi obžalujemo tako pisavo v slovenskem listu, ker je pisana neresnično, in tendenciozno v židovsko-liberalnem smislu. Prof. Pastor, čegar epohalno delo: „Die Geschichte der Päpste“, imponuje celó protestantskim zgodovinarjem, katerega je slavnoznani zgodovinar Janssen izbral, da kot poznat strokovnjak nadaljuje njegovo monumentalno delo: „Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgange des Mittelalters“, ta je po „Narodu“ znanstvenemu svetu nepoznan!! — In sicer zakaj? — Zato, ker bi seveda vso zgodovino razlagal s strogo katoliškega stališča, če bi kaj poslušalcev imel.“ — Tako pisati v listu, ki odklanja od sebe židovsko-nemški liberalizem, to pač ne velja. — Redki so katoliško-verní učenjaki, katere kliče vlada na vseučilišne stolice na Dunaj, večinoma so profesorji liberalci in židje; a če vendar vlada kedaj namerava poklicati kakega katoliškega učenjaka, tedaj pa ga „Narod“ precej smeši pred svetom, da je znanstvenemu svetu nepoznan!! Gospoda, ne zamerite, tudi to diši po — loži, ali če hočete rajši, po nemško-židovskem liberalizmu, čegar idejal je: „Na katoliških vseučiliščih namestiti same ateiste in žide!“

(Petdesetletnica škofovanja papeža Leona XIII.) Cerkev, domovini in cesarju vsikdar zvesti koroški Slovenci, bodo petdesetletnico škofovanja papeža Leona XIII. slovesno praznovali dne 12. aprila t. l. Odbor vrlega „Katol. polit. in gospodarskega društva

za Slovence na Koroškem“ je namreč sklenil, da priredi v Celovcu dne 12. aprila zvečer sijajno slavnost v proslavo omenjene petdesetletnice. Slava!

(Zmrznenega) so našli danes jutraj v Matenji vasi pri Igu posestnika Matijo Tancka, doma iz Vrbljen, fare izanske. Konji njegovi so sinoči ob 7 uri prišli v voz vpreženi v Matenjo vas, a nihče ni šel posestnika teh konj iskat. Ranjki je bil dvakrat oženjen, oče 6 otrok, ter je bil zadnji čas večkrat nesrečen.

(Kranjska hranilnica) je podarila krajnemu šolskemu svetu pri Sv. Gregorju 50 gld. za napravo vodnjaka. Vodstvo šole in krajni šolski svet izrekata pristržno hvalo.

(Osepnice.) Na Vinici in Preloki ob kranjsko-hrvatski meji imajo osepnice. Po kratkem bolehanju 4—6 dni je umrla že 7 otrok.

(Duhovniške premembe v celovski škofiji.) C. g. H. Angerer, župnik v St. Lenartu v labudski dolini, je imenovan dekanom in konzist. svetovalec. — C. g. A. Waldner, župnik v Reichenfelsu, je postal kn. šk. duh. svetovalec. — Premješčen je č. g. Vek. Vana, provizor v St. Lenartu, v Sirmio. — Faro St. Tomaž bo oskrboval župnik v Timenici, č. g. J. Ogriz. — V drugič je razpisana fara St. Tomaž do 17. febr. t. l.

(Iz Trsta) se nam poroča 19. jan. Dolgo že niste prejeli od mene „nobene fige“, pa saj bi Vam kmalu ne bil mogel poslati pisma ker bili smo par dni zamedeni in ločeni od drugega sveta. To se je poznalo posebno po tržaških laških časnikih, ki niso iz drugih nemških etc. časnikov mogli kovati telegramov, kakor vedno delajo. Burja že od božiča sem skoro neprestano piše, da je joj! Snega nam je tudi namelo, da ga imamo še sedež dosti in da se ga bomo spominjali še prihodnje leto, četudi pravi pregovor, da se človek malo zmeni za „lanski sneg.“ Naš slavni magistrat pa se dobro spomina že letošnjega snega. Pred nekimi leti bila je tu družba, ki je prevzela pospravljanje snega v zakup. Tisto leto pa ravno skoro vso zimo ni bilo snega in družniki so imeli lepe dobičke. Čakaj, misli si gospoda na velikem trgu, sedaj bomo vzeli po sami sneg v roke in ga pospravljali. Ta misel je bila res lepa, ker prihranilo bi se bilo nekaj tisočakov v mestni blagajni. Ali magistrat je obračal, Bog pa je obrnil. Kaj prvo leto je poslal Bog obilo snega, ko so ga zvozili v morje, pa je prišel drugi, nov i t. d. — in gospoda so se naveličali trošiti denar. Tako se je zgodilo tudi letos. Snega je namelo po celem mestu. Hitro so se naredile gazi po vseh večjih ulicah. Z velikega trga in Corsa so ga tudi odpeljali v morje, po drugih ulicah pa so ga pustili na kupih. Sneg je še sedaj nakopičen po meter na visoko kakor po kaki gorjanski vasi. Gospodinje po mestu pa si tudi pomagajo po svoje. Odpadke od jedil in drugo nesnago izlivajo in mečejo naravnost pred hišo na sneg, in tako imamo po ulicah sedaj jako ukusno, naj potegne pa jug, potem bo pa še lepše. Toda kaj se za vse to briga mestna gospoda. „Denarja ni“, je kratek odgovor in potem se ne more pomagati. No, na polu uradni „Mattine“ je prinesel pa na dan vse kaj drugega. „Denarja“ pravi, nimate da bi pospravili sneg, pač pa ga imate za to, da podpirate sorodnike, vnuke i t. d. tistih, ki so „nekdaj“ služili pri magistratu; „denarja ni“, pravite, in vendar ste po nepotrebnem vrgli celih 3000 za društvo „Lega nazionale“. Hic Rhodus! Pa kaj pomaga vse to? Magistrat molči, und Schweigen ist Gold“. Na stotine okoličanov bi sedaj lahko zaslužilo kaj s pospravljanjem snega, pa se jim noče dati zaslužka. Tako gospodari mestna liberalna gospoda. Pa še nekaj Vam povem, gospod vrednik. Odkar je zloglasni list „Cittadino“ prinesel ove psovke in zabavljice proti g. župniku rojanskemu in svetoivanskemu, pristigla mu je vlada peruti. Nekega dne je po vladnem ukazu moral na vogle prilepiti lepake, da se od sedaj naprej ne bo več prodajal po tobakarnah. — Kaj pa mislite, da je g. kapelan rojanski že dobil svojo plačo? Ne še, četudi je dobil magistrat od vlade pod nos, da se v take reči vti-kati ne more in ne sme. Magistrat se je menda pritožil na višje mesto, kjer bo pa še bolj pogorel in na zadnje plačal z obrestmi vred; to ga bo sicer pogrelo, pa pustimo mu, saj je že vajen takih rečij. — Vidite, g. vrednik, da se pri nas vedno kaj dogodi, kar bi bilo vredno za vnanji svet, pa človeka sedaj preveč zebe, da bi pisal, saj veste, da pri nas

nimamo pečij in da nam voda po sobah zmrzuje. Kadar se bo pa kaj ogrelo, Vam bom pa zopet pisal, za sedaj pa vsprejmite moj pozdrav od Adrije!

Liga + 65.

(O svečah) priobčil je naš list z dne 16. t. m. dopis z Dolenjskega, v katerem g. dopisnik govori o nedostatkih visokih sveč, ki so odičene z rdečo in zeleno barvo, slabo goré, so iz slabe snovi in se rade luščijo, in se tudi strašno kade, kar je jako škodljivo zdravju, in prosi, naj v korist dobre stvari objavi pomočke in mnenje svoje, kdor se zanima za to obrt. Evo! — Izvestno je najprirotenjeja in zbok tega najstari razsvetljava od pamtiveka ista, ki pohaja od voska, in sicer čebelnega, a ne iz tiste snovi, iz katere zdaj izven naših mej izdelujejo sveče, znane pod imenom: židovske. Slednje so na pol ceneje od voščenihi, zakaj? Izdeljuje jo je iz ogerske smole (ungarisches Erdpech) in iz drugih smrdljivih speciij. Te sveče so na prodaj zlasti po specirijskih prodajalnicah; tako se na pr. nahajajo te sveče po vseh praških cerkvah, in ni jeden svečar v Pragi — kakor piše „Čech“ — ne izdeluje cerkvenih sveč od čistega voska. Vse te so le ponarejene in jako razširjene po Ogorskem, v Galiciji, na Moravskem in Češkem in tudi po Slovenskem. Te sveče, ki se kadé in rade luščijo, importujejo ogerski židji, so vse potvorjene, kar je proti liturgiškim propisom. To sleparijo pa prozročča samo neblaga konkurenca. Da bi pa na altarjih imeli razsvetljavo iz čistega voska, v to svrhu moral bi biti vsak zalagatelj sveč — pod posebnim nadzorom. No, pri nas ni treba še teh drakoničnih sredstev, ker domače svečarske tvrdke: Dolenec, Bernard (Šupeve) in Val. Plehan — na Plehanovo tvrdko zlasti opozorjamo v današnjem inseratu — vselej boljše postržejo.

(Izseljevanje v Ameriko.) Z Dolenjskega 13. januarija: Izseljevanje je dandanes na dnevnem redu vzlasti tudi na Dolenjskem. Tako je n. pr. izven fare žužemberške 1000 ljudij, izmed teh jih je v Ameriki 600 do 700! Zadoja leta ni skoro minol teden, da bi ne šel kak voz, z Amerikanci napolnjen, mimo nas. Tok izseljevanja je nekoliko ustavila kolera na severnem Nemškem in sitnosti radi karantene. Zdaj se je pa izseljevanje začelo vnovič. V Ameriko se seli mlado in staro, moški in ženske, posamezniki, kakor tudi cele družine. Ne manjka se med izseljenci tudi fantov pri 16 ali 17 letih. Nekateri imajo potni list, drugi pa tudi ne, posebno mladoletni fantje, nekatere kar noč vzame. S pomočjo raznih agentov dospejo brez potnega lista čez mejo na ladijo in v Ameriko. Nič nenavadnega ni, da gredó same ženske, posebno dekleta, brez kakega varuha ali vodnika na daljno pot. Včasih si jih lahko videl celi voz se peljati proti Ljubljani in odtod dalje. Tudi to je znamenje časa! Mlada dekleta sama na tako daljno pot, koliko moralna nevarnost, na železnici in posebno še na morju! Moški gredó v Ameriko iskat dela, nekateri iz potrebe, drugi pa, in teh ni malo, iz lahkomišljenosti, ker menijo v Ameriki brez truda hitro obogateti. Nekateri gredó tje, da bi si toliko zaslužili, da bi doma plačali dolgove, drugi, ker nimajo tu nobenega zaslužka, tretji pa brez prave potrebe in vzroka pusté doma kmetijo, ženo in otroke in hajdi v obljubljeni deželo onostran morja. Dekleta gredó pa v Ameriko iskat dobrih služb, v prvi vrsti pa ženinov. Sploh je pa ne majhen vzrok, da gredó fantje in dekleta v Ameriko, ker hočejo živeti prosto, brez očitania svojih starišev in drugih svarilcev po lastnem nagonu živeti. Res je, da se jih tam precej pomoži, a kako je življenje pred zakonom, in koliko nesrečnih bitij se moralno popolnoma spridi in ugonobi na duši in na telesu! Neki župnik v Clevelandu je izjavil o naših rojakih, ki so ondi: „Ihre Connationalen gehen da elendlich zu Grunde.“ — Res je, da so naši Amerikanci že precej denarja domu poslali in tudi katero zadovoljeno posestvo rešili, a pomisliti je tudi to treba, da je obilno takih v Ameriki, ki niso poslali še krajcarja domu in še potnine, ki so jo na posodo vzeli, niso plačali. In ko bi ostali doma, bi tudi doma kaj prislužili s pridnostjo in varčnim gospodarstvom. Tako pa trpi kmetija, ki je le slabo obdelana, trpi družina, ki nima gospodarja, otroci, ki brez očetove izreje podivjajo, trpi tudi zakon, ker se žalibog le prevečkrat pozablja, da je zakon nerazrušljiv. Žalibog, da se ne manjka zgledov. Kakor drugod ima tudi pri nas izseljevanje svojo slabo stran, in le vprašanje je, ali je dobiček večji, kako slabi nasledki, ki prihajajo iz Amerike.

Marsikoga sem že slišal, ki je trdil zadnje in vsaj v moralnem oziru je imel brez dvoma prav. V verskem kakor v moralnem oziru nam nazaj se vrnivši Amerikanci le prevečkrat ne dajo najboljšega zgleda in le prevečkrat je tak nesrečnež še tisto trobice vere, ki jo je nesel s sabo čez morje, zgubil v novem svetu in se vrnil nazaj brez kake verske potrebe, kot popolen materijalist, katerega bog je denar, in vživanje. Ne redko se čuje vzdih: „Kaj bo, ako se začnó Amerikanci sploh nazaj vračati!“ In temu se tudi ni čuditi. Ako človek po več let ne sliši pridig, ne sprejema svetih zakramentov, ker jih večidel ne more in večkrat tudi noče, ako nazadnje še sveto mašo in molitev opušča, potem se ni čuditi, da ga nobena zapoved razuzdanosti ne varuje in tako zgubi čut za sramožljivost in versko prepričanje.

Tudi na mladino, ki je še v domovini, Amerika ne vpliva dobro. Na račun Amerike sklepa nedorasla mladina grešna znanja, češ: „bova pa šla v Ameriko in se tam vzela“, in naj se stariši še toliko trudijo, da bi spodbili razdrili, njihovo svarjenje ima večkrat le ta vspeh, da neko noč zmanjka porednega sina, ne da bi stariši o tem kaj sumili. Noč ga je vzela, šel je v Ameriko brez dovoljenja, brez vednosti starišev. Kak oderuh mu je z upanjem na doto, ali le na obljubo, da mu denar precej, ko kaj zasluži v Ameriki, vrne (seveda z visokimi obrestmi po 50, celo 100 odstotki), denar za pot posodil. Za potni list se pa še zmeni ne, vsaj je plačal agentu 10 gld. in ta ga bo tudi brez potnega lista spravil v Ameriko. In temu je tudi v resnici tako. Za svoj dom in za svoje stariše se tak malopridnež pač malo zmeni, pač pa pošlje svoji izvoljenki „Freikarto“, da gre za njim v Ameriko. — To so nekatere senčnate strani izseljevanja v Ameriko. In naj si duhovniki še toliko prizadevajo, da bi vsaj deloma omejili lahkomišljeno izselitev in slabe nasledke, ki izvirajo od tod, večinoma je vse prizadevanje brezvspešno in njihov opomin glas vpijočega v puščavi. Da pri teh razmerah, pri tem vednem preseljevanju tudi dušno pastirstvo močno trpi, si lahko mislimo. — Izseljevanje je Slovincem v kvar v verskem, narodnem in gospodarskem oziru, in zato je želeli, da se kar moč omejuje izseljevanje. Kdor že meni, da ne more ostati doma, išče naj si bližje nove domovine. Čujemo, da se v Bosno naseljujejo vzlasti Nemci v mnogem številu; morda bi bila za Slovence ugodnejša ta dežela za izseljevanje. — Vsekakor pa moramo reči, da je vedno množče se izseljevanje posebno jasno znamenje, kako žalostne so tudi pri nas socialne razmere.

(Nov katolišk dnevnik na Dunaju.) Nemški konservativni listi objavljajo te dni poziv k zbirkam na nov katolišk dnevnik, ki se ima založiti na Dunaju. Poziv so podpisali poslanci baron Dipauli, dr. Ebenhoch, Gessmann in ravnatelj Trabert.

(Preč. g. dr. Gregorčič) boleha še vedno nevarno. Želimo mu skoraj zboljšanja.

(V Cerknem) dobimo v osebi preč. gosp. Ivana Murovca, bivšega župnika pri Sv. Luciji, odločnega katoliško-narodnega dekana. Bog dal, da bi v našem prijaznem trgu probujal prav krepko katoliško in narodno zavest.

(Na Ptuj) se je minole dni zasnovoala podružnica famoznega društva „Südmark“. Zborovanju je predsedoval župan Erkel; v odbor so bili izvoljeni sami „ultragermani“, na pr. Ornik, Macun in po slovenskem Štirskem poznati nemčurski knjigotržec in tiskar — Blanke.

(Volk v Zagrebu.) Strašni mraz je pregnal divjino s planin. V sredo zvečer ob 11. so opazili volka na cesti, ki vodi od Ribnjaka proti Benički cesti. Tudi snega je v Zagrebu od sile.

(V furlanski župniji Pieris) hoteli so lopovi odpejati denarnico z nad 1000 gld. Klici gospoda župnika na pomoč zapodili so tatove v beg.

(Katoliške učiteljice na Dunaji) so založile „Prvo društvo katoliških učiteljic“.

Društva.

(Konservativno obrtno društvo imelo je preteklo sredo svojo odborovo sejo; med drugim se je sklenilo, da se napravi dne 2. februarja predpustni zabavni večer. Rediteljstvo prevzel je ključavničar g. Jos. Rebek. Natanljnejši vspeled priobčimo prihodnji teden.

(Muzejsko društvo za Kranjsko) priredi prihodnji ponedeljek (23. t. m.) ob polu 6. uri zvečer predavanje v bralni sobi „Rudolfina“. Govoril bode gosp. ravnatelj Ivan Subic

o predmetu: „Gorenjska latvica in dobava pitne vode za Ljubljano“. Po predavanju bode precej napovedani občeni zbor muzejskega društva z navadnim vopredom.

Telegrami.

Dunaj, 20. januarija. Kakor je izvedela „Politische Correspondenz“, potuje bolgarski knez v Monakovo. Na Dunaju ostane dva dnij. Kneza spremljajo le dvorni dostojanstveniki in pobočniki.

Dunaj, 21. januarija. Bolgarski knez pripeljal se je semkaj.

Dunaj, 21. januarija. Opoludne se je izvršila renuncijacija nadvojvodinje Marjete Sofije po običajnem slavnostnem obredu v prisotnosti cesarja, nadvojvod, ženina Alberta Virtemberskega, dunajskega nadškofa, virtemberskega poslanika, dvornih uradov, tajnih svetnikov in ministrov.

Beligrad, 21. januarija. Iz gotovega vira se potrjuje, da je srbski kralj dobil iz Biaritza brzojav od Milana, v katerem mu naznanja, da je tja prišel. Srbski kralj je odgovoril na ta brzojav.

Halle ob Saali, 20. januarija. Od včeraj so tukaj trije za kolero umrli, jeden pa na novo zbolel. Prišel je semkaj tajni svetnik dr. Koch in dalje časa ostane, da preišče natančno značaj bolezni.

Pariz, 20. januarija. Kakor poroča „Eclair“, konstatuje profesor Brouardel v svojem poročilu, da zdravniška preiskava ni mogla dognati, da bi bil Reinach zastrupljen, pa tudi ne, da ni bil.

Amsterdam, 21. januarija. Včeraj so zopet razsajali socialisti, ki so brez dela. Policija jih je razpodila z orožjem.

London, 20. januarija. Na prošnjo francoske vlade je angleška policija prišla Hertza v Bournemouthu. Ker je Hertz bolan, je v hotelu pod policijskim nadzorstvom.

London, 20. januarija. Posebni odposlanec za Maroko, sir West Ridgeway, je za jutri poklican h kraljici v Osborne. V nedeljo odpotuje preko Pariza in Madrida v Gibraltar, od koder ga angleška vojna ladija prepelje v Tanger.

Tuji.

18. januarija.

Pri **Maticu**: Schmidt, tovarnar; Gross, Steinmähler, Kulpi, Sinreich, Löwenfeld, trgovci; Schwarz, potovalec, z Dunaja. — Schmieder, trgovec, iz Schönfelda. — Kroschel, potovalec, iz Gradca. — Roth, potovalec, iz Norimberke. — Nowak, knjigovodja, iz Menga. — Houžek, logarski oskrbnik, iz Tržica. — Breyer, zasebnik, iz Lašič. — Seiler iz Interlackena. — Bili, logarski inženjer, s Sneznika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	McKline na 24 ur
opazovanja		razmera v mm	topimera po Celziju		
7. u. jut.	748.1	-5.2	sl. svzh.	oblačno	
20. 2. u. pop.	741.3	-5.0	sl. vzh.	jasno	0.00
9. u. zveč.	740.6	-7.6	sl. svzh.	oblačno	
Srednja temperatura -6.9°, za 4.9° pod normalom					

70 (1)

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem bridko vest o smrti nenadomestljivega, ljubljenelega soproga, gosp.

Ivana Zora

meščana in čevljarskega mojstra

kateri je danes, dne 20. januarja, ob 12. uri opoludne, po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 58. letu dōbe svoje, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predrzega ranjcega bode v nedeljo dne 22. januarja ob 1/2 5. uri iz Čevljarskih ulic št. 3 na pokopanišče k sv. Krištofu preneseno ter ondi k večnemu počitku položeno.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v Stolnici cerkvi.

Nepozabljivi ranjki priporoča se v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 20. januarja 1893.

Žalujoča soproga.

PRAVILA

vzajemnega podpornega društva v Ljubljani,

registrovane zadruga z omejenim poroštvom.

Predmet podjetja.

§ 1. Namen društva je:

- spodbujati varčnost bodisi s tem, da daje članom priložnost, z založitvijo vlog v malih obrokih prihraniti si tekom let dobro obrestovano glavnico, — bodisi s tem, da sprejema in obrestuje hranilne vloge;
- dajati svojim članom predujeme (posojila) pod kolikor mogoče ugodnimi pogoji, v pospeševanje trgovine, obrti in zasebnega gospodarstva sploh. Predujemi dovoljujejo se iz v blagajno tekočega denarja.

Tvrdba in sedež društva.

§ 2. Tvrdba društva se glasi: »Vzajemno podporno društvo v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.« Sedež društva je v Ljubljani

Doba zadruga, pogoji pristopa.

§ 3. Zadruga osnuje se za nedoločeno dobo in razpada v odseke. Vsak odsek traja sedem in pol leta. Prvi dan januarja vsacega leta se prične nov odsek, ako se zgodi zadostno število družtenikov; je-li zglaseno število zadostno, presoja ravnateljstvo. Družteniki jamčijo v smislu § 76 postave z dné 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak., za vse od društva prevzete obveze. Vsak, kdor je opravičen sam oskrbovati svoje premoženje, zamore k društvu kot član pristopiti; vendar sme ravnateljstvo sprejem brez navedbe kakih uzrokov odkloniti. Pod kakimi pogoji se člani v ta ali oni odsek sprejemajo, če se oglašijo še-le tekom odsekove dobe in ne takoj s početka, določa § 8 teh pravil.

Gospodarstvo in knjigovodstvo.

§ 4. Skupno voljeno ravnateljstvo vodi gospodarstvo vseh odsekov in vsak odsek mora prispevati za režijo z od ravnateljstva določenimi odstotki njegovih deležev. Blagajna in knjige vodijo se za vsak odsek posebej.

Dobiček in izgubo trpi vsak odsek za-se.

Posojila posameznim odsekom.

§ 5. Ako bi imel ta ali oni odsek kaj denarnega prebitka, opravičeno je ravnateljstvo del tega prebitka posoditi drugemu, denarja potrebnemu odseku; a skrbeti je obvezano ravnateljstvo za to, da se vrne to posojilo pred pretekom dobe starejšega odseka, ki je posojilo dal. Za taka posojila plačati mora tisti odsek, ki je posojilo prejel — odseku, kateri je posojilo dal, od 100 gld. posojila na teden 14 kr. obresti in pristojbin. Dolžni odsek jamči upnemu odseku z vpisanimi deleži.

Izstop članov.

§ 6. Iz društva se izstopi:

- prostovoljno po dokončani odsekovi dobi;
- vsled smrti člana;
- ako preneha član vplačevati obroke vpisanega deleža, ne da bi bil dobil kak predujem;
- po izobčenju, ako član ne izpolnjuje pravilnih dolžnosti. § 10.

Snovanje društvenega zaklada.

§ 7. Društveni denarni zaklad se snuje:

- iz obratnega zaklada, katerega preskrbeti ima ravnateljstvo bodisi potom sprejema hranilnih vlog, ali pa z vzetjem posojil. Hranilnih vlog se sme sprejeti le toliko, da njih skupni znesek ne presega dvojnega zneska vseh vpisanih deležev;
- iz deležev, katere vplačujejo člani;
- iz dopolnilnih prispevkov, ki so plačevati za prejete predujeme v dopolnilni zaklad;
- iz pristojbin za vpise in prepise;
- iz zamudnih krajačarjev, pisarine in opominalne pristojbine;
- iz zapadlih vlog.

Pravice in dolžnosti članov.

§ 8. Vsak društveni delež iznaša 195 gld. in se redno vplačuje v tedenskih obrokih po 50 kr.

Vsak društveni član plačati mora tedaj za vsak vpisani delež 50 krajačarjev na teden v društveni pisarni. Vplačilo potrdit v deležni knjižici uradni

vodja in pa kot dnevni komisar navzoči član ravnateljstva. Zunanji člani pošiljajo lahko vloge poštne prosto s pošto-hranilnim vložnim listom. Odstrižek tega lista nadomestuje potrdit v deležni knjižici in se mora radi tega shraniti.

Kdor želi k odseku pristopiti še-le po njega osnovanju, plačati mora vse do njegovega sprejema že zapadle deležne tedenske obroke in pa zamudne krajačarje tako, kakor muden družtenik. Ravnateljstvo pa sme po previdnosti olajšati plačilo tako zaostalih obrokov z dovolitvijo primernih novih obrokov.

§ 9. Deležni obroki plačujejo se vsak teden na določeni dan in ob določenem času v društveni pisarni. Vsak član sme plačati tudi več obrokov skupaj za naprej, ne da bi radi tega imel kaj pravic.

§ 10. Član, ki ne plačuje redno tedenskih obrokov, mora za vsak zaostali teden od vsakega obroka plačati jeden krajačar kazni; če pa zaostane s plačilom več nego štiri tedne, dva krajačarja in tako po preteku vsakih daljih štirih tednov en krajačar več od vsacega zaostalega obroka, tako dolgo, dokler ne spolni popolnoma svoje dolžnosti. Član, ki zaostane tri mesece z vplačili tedenskih obrokov, sme se z ravnateljskim sklepom iz društva izobčiti. Nasledek tega izobčenja je izguba vseh družtenih pravic in vplačane vloge, ki zapade v korist društvu in je vknjižiti v dobro tistemu odseku, kojega član je bil izobčenec.

Izjeme so:

- v slučaju smrti;
- v slučaju konkurza, in
- v slučaju popolnega ubožanja člana.

V teh izjemnih slučajih izplača se vloga (svota dejanske vplačanih tedenskih obrokov) v slučaju a) dedičem, v slučaju b) konkurzni masi in v slučaju c) izstopivšemu članu, in sicer tri četrtinke vloge v treh tednih po nastopu dogodkov pod a) do c), zadnja četrtinka pa še-le po preteku dobe dotičnega odseka, a le pod pogojem, da odsek nima nobene izgube, v katerem slučaju bi se primerni del porabil v pokritje izgube. Za slučaj pa, da bi dotični odsek imel dobiček, priračunati in izplačati so pro rata temporis et quanti iste obresti, ki so se v dotičnih dobah plačevale od hranilnih vlog. Kedaj da je kak član smatrat popolnoma ubožanim, določa ravnateljstvo po prosti previdnosti.

Izplačevanje predujemov.

§ 11. Predujemi dovoljujejo se na sledeči način:

Vsak član zamore na vsak vpisani delež za čas odsekove dobe dobiti predujem v znesku 200 gld., ako ni zaostal z obroki vpisanega deleža več nego določa § 14 a) teh pravil.

Pri izplačevanju predujemov držati se je sledečih načel:

- član, kateri ne želi več, nego tri četrtinke vplačane vloge, zahtevati sme, da se mu ta predujem takoj izplača;
- drugim prosilcem izplačajo se predujemi po vrsti vložnih prosenj in po meri denarnega zaklada;
- ako član ne vzdigne pravočasno dovoljenega predujema, izplačati je ta pridržani predujem tistemu članu, ki je prvi za njim prošnjo za predujem vložil in kateremu se je predujem dovolil. Denar, ki bi se dalje časa ne mogel investirati v predujemih, naložiti je s pupilarno varnostjo pri denarnih zavodih.

§ 12. Ker iznaša vsak delež 195 gld., nasproti se pa sme dovoliti za vsak vpisani delež 200 gld. predujema, treba je primanjkujoči znesek pokriti. Za pokritje tega zneska, kakor tudi za prispevek k režiji mora vsak član, ki sprejme predujem, od vsacih 100 gold. predujema, plačati vsaki teden 14 kr. v naprej. Vpisnine plačati je za vsakih 100 gld. predujema enkrat za vselej 50 kr.

§ 13. Predujeme, ki ne presegajo tri četrtine vplačane vloge, izplačati mora uradni vodja proti nakazilu dnevnega komisarja pred vsemi drugimi predujemi. Predujemi, kateri presegajo tri četrtinke vplačane vloge, dovoljujejo se le proti zadostni varnosti. Varnost zamore biti sledeča:

1. Jeden dober porok, ali, po previdnosti ravnateljstva, več porokov;

2. zastava vrednostnih papirjev ali premičnine, predznanba na plačo in penzijo in, če potrebno, zastava police o zavarovanju življenja;

3. zastava zemljišč ali vknjiženih terjatev.

Vsak porok jamči kot porok in plačnik nerazdelno. Ravnateljstvo določa po prosti previdnosti, je-li varnost zadostna ali ne. Poroki smejo tudi osebe biti, ki niso člani društva. V izterjanje zaostalih terjatev sme se društvo poslužiti pravic, katere določa ministerska naredba z dné 26. oktobra 1865, št. 110 drž. zak.

§ 14. Vračilo predujema terjati se sme:

- ako je član skozi šest tednov, ne zmeneč se za opomin, zaostal z vplačili tedenskih obrokov, s kazenskimi krajačarji ali pa z v § 12 določenimi vplačili;
- ako član ali njegov porok ustavi plačila v obče;
- ako je proti članu ali poroku pričeta eksekucija;
- ako član ali porok po prepričanju ravnateljstva ne dajeta več zadostne varnosti. Ako pa pristopi k obvezi nov dober porok, ali se dá druga zadostna varnost, — naj ravnateljstvo po svoji previdnosti izterjanje opusti in določi nov rok za zaostala vplačila.

Za opominjevalne stroške mora dolžnik razven poštних stroškov še 10 kr. za vsako pismo plačati. Člani in poroki podvržejo se gledé vseh tožb pristojnosti c. kr. za mesto deleg. okrajnega sodišča v Ljubljani.

Deležna knjižica.

§ 15. Vsak član dobi pri vpisu svojo deležno knjižico.

Deležne knjižice vpišejo se v knjigo članov na imena članov. Za vsak delež je plačati 1 gld. vpisnine. Kdor hoče svoj delež prodati, mora to naznaniti ravnateljstvu, katero ima oblast, kupca kot člana sprejeti ali ne, oziroma dovoliti ali odkloniti prepis deleža. Dokler ni prepis prodanega deleža vpisan na ime kupca, toliko časa je prodajalec društvu nasproti obvezan za vse dolžnosti. Če je kupec že član društva, plača za prepis samo 25 kr., ako pa še ni član, 50 kr. za vsak kupljeni delež.

Hranilne vloge.

§ 16. Hranilne vloge sprejemajo in vračajo se samo ob določenih uradnih dnevih. Dotična potrdila podpisujeta dnevni komisar ravnateljstva in uradni vodja.

Občni zbor.

§ 17. V prvih treh mesecih vsacega leta sklicati mora ravnateljstvo redni občni zbor. Razven tega sme ravnateljstvo, kadar to kot potrebno spozna, sklicati izvanredni občni zbor. Slednjo pravico ima tudi nadzorovalni svet.

Ravnateljstvo mora v 14 dneh sklicati izvanredni občni zbor, ako to zahteva v posebni pismini vlogi število članov, katerih deleži znašajo vsaj $\frac{1}{10}$ vseh deležev. Dan občnega zbora z dnevnim redom mora se 14 dni poprej naznaniti udom s tem, da se objavi v dveh v Ljubljani izhajajočih dnevnikih in, če ravnateljstvo to kot umestno spozna, se v več listih.

Vabilo po listih pa ni potrebno, če ravnateljstvo odredi osobno vabilo članov.

§ 18. Občni zbor je sklepčen, ako je zastopan deseti del vseh članov. Če pa je treba prenameniti pravila ali razdružiti društvo, morate biti zastopane najmanje dve tretjini vseh članov. V slučaju, ako bi ne bilo zastopanih dovolj članov, mora se razpisati v 14 dneh drugi občni zbor, kateri je potem sklepčen brez ozira na število zastopanih članov. Člane, ki so zadržani vdeležiti se osobno občnega zbora, zastopati smejo drugi člani na podlagi pravilnih pooblastil — vendar ne sme nikdo več nego devet pooblastil imeti.

§ 19. Samostalne predloge v zadevah, katere spadajo v delokrog občnega zbora, podpirati mora najmanje 10 članov in morajo se taki predlogi naznaniti ravnateljstvu osem dni pred občnim zborom. O drugih predlogih pripuščena je sicer razprava, a sklepanje vrši se še-le pri prihodnjem občnem zboru.

Le o predlogu, da se skliče izvanreden občen zbor, sme se takoj sklepati.

Pri občnem zborovanju vrši se glasovanje po številu deležev. Vsak delež šteje jeden glas, vendar

ne sme nihče (niti kot član in pooblaščenec) oddati več nego deset glasov.

Ravnateljstvo in nadzorovalni svet voliti je po listkih, — druge volitve pa se vrše tako, kakor sklene občni zbor. Pri volitvi odloči večina glasov, ki se šteje, kakor zgoraj, po deležih. Kadar se glasovi jednako razdelé, odloči žreb, katerega vzdigne načelnik ravnateljstva.

§ 20. Občnemu zboru predseduje načelnik ravnateljstva, če pa je ta zadržan, njegov namestnik.

Zbor voli dva člana overovateljema zapisnika. Predsednik imenuje perovodje in potrebne skrutatorje za volilni akt.

V zapisnik mora se zabeležiti število navzočih članov, število po članih zastopanih deležev, predloge, sklepe in izid volitev. Zapisnik morajo v osmih dneh podpisati predsednik, perovodja, načelnik nadzorovalnega sveta in overovatelja.

§ 21. V delokrog občnega zbora spada:

- volitev članov ravnateljstva in petih namestnikov, ter
- volitev overovateljev zapisnika o občnem zboru, in odobrenje zapisnika prejšnjega občnega zbora;
- sklepanje o letnih računih in bilancah;
- premembra pravil;
- razsodba o pritožbah proti poslovanju in sklepom ravnateljstva;
- razdružitve društva;
- razprava in sklepi o predlogih članov in nadzorovalnega sveta.

Ravnateljstvo.

§ 22. Ravnateljstvo obstoja iz 21 za tri leta od občnega zbora voljenih članov. Ravnateljstvo mora takoj po občnem zboru voliti iz svoje sredine načelnika, dva namestnika in dva zapisnikarja za določeno enega leta. Koncem vsacega leta izstopi ena tretjina članov iz ravnateljstva in sicer v prvem in drugem letu tista, katero določi po načelniku vzdignjeni žreb. — tretje leto pa do takrat še ne izžrebana tretjina. Izstopivši smejo zopet voljeni biti. Za eno leto pri občnem zboru voljeni namestniki ravnateljstva pokličejo se v ravnateljstvo po meri večine glasov, s katero so bili izvoljeni, kadar izstopi kak član iz ravnateljstva. Na ta način v ravnateljstvo poklicani namestnik posluje do prihodnjega rednega občnega zbora. Člani ravnateljstva vpisati se morajo pri c. kr. deželnem kot trgovskem sodišču v Ljubljani. Legitimacija ravnateljskih članov in namestnikov je dotični volilni zapisnik.

Člane prvega ravnateljstva in njih legitimacijo določa § 34 teh pravil.

Delokrog ravnateljstva.

§ 23. V delokrog ravnateljstva spadajo tista poslovanja, katera niso pridržana občnemu zboru. Način poslovanja vrediti je posebnim službenim navodilom, katero potrdi občni zbor.

Poslovanje ravnateljstva.

§ 24. Ravnateljstvo rešuje vse njemu pridržane zadeve v sejah, katere razpiše načelnik dvakrat v mesecu.

Da so sklepi veljavni, morajo se o seji obvestiti vsi člani ravnateljstva in navzočih mora biti več, nego polovica. Vsak član ravnateljstva ima pri sejah en glas, ne oziraje se na število njegovih deležev. Sklepa se z absolutno večino glasov, in predsednik glasuje samo tedaj, kadar se glasovi jednako porazdelé, in odloči v zadnjem slučaju s svojim glasom, pridruživši se jedni strani. O ravnateljski seji napraviti je zapisnik. Člani ravnateljstva ne smejo

biti navzoči pri glasovanju o svojih lastnih zadevah ali pa v zadevah sorodnikov in svakov do tretjega kolena.

§ 25. Načelnik, ali če je ta zadržan, njegov namestnik, zastopa društvo pred oblastmi in tretjim osebam nasproti, in beleži z dvema drugima članoma ravnateljstva v imenu društva. V slučajih § 8 in 16 zadostujeta podpis dnevnega komisarja in uradnega vodja.

Društvena naznanila vrše se na dvojen način: ali se naznanijo vsakemu članu posebej pismeno, ali pa se objavijo v dveh v Ljubljani izhajajočih dnevnikih, oziroma če ravnateljstvo to kot potrebno spozna, še v več listih. Po potrebi sme se tudi obojni način spojiti.

Naznanila, koja zapoveduje § 22 zak. 9. aprila 1873, št. 70 drž. zak., morajo se vsakako objaviti v ljubljanskem uradnem listu.

Uradniki.

§ 26. Za poslovanje v pisarni imenuje ravnateljstvo uradnike, jim daje poslovna navodila in določa njih plačo.

Legitimacija uradnikov je poseben dekret, kojega izpóči ravnateljstvo pri imenovanju.

Nadzorovalni svet.

§ 27. Nadzorovalni svet čuva nad vsem poslovanjem društvenih organov in ima pravico, preiskovati, kadarkoli mu je ljubo, vse knjige in blagajno. Nadzorovalni svet je obvezan letni račun in bilanco pregledati in o vspehu vsako leto poročati občnemu zboru. Brez tega poročila občni zbor ne more pravomočno o računih sklepati. Ako zapazi nadzorovalni svet v poslovanju društvenih organov protipostavnosti ali sploh nerednosti, obvezan je precej sklicati občni zbor, da se o zadevi posvetuje in potrebno ukrene; tudi sme člane ravnateljstva in uradnike začasno, do občnega zbora, odsloviti.

Nadzorovalni svet obstoja iz 10 članov in 5 namestnikov. Iz svoje srede voli načelnika, njegovega namestnika in zapisnikarja. Sklepa se z večino glasov in predsednik glasuje samo tedaj, kadar se glasovi jednako porazdelé in odloči v zadnjem slučaju s svojim glasom.

Nadzorovalni svet zboruje po potrebi, kadar ga skliče načelnik ali pa dva člana nadzorovalnega sveta. K sejam povabiti je vse člane nadzorovalnega sveta. Sklepen je, ako je razven načelnika navzočih še pet članov. O sejah nadzorovalnega sveta napraviti je zapisnik, katerega podpišeta predsednik in zapisnikar.

§ 28. Osebe, katere so v sodnijski preiskavi, oziroma obsojene zaradi kakega hudoodelstva, ali pa radi pregreška ali prestopka iz dobičkarje, ne smejo voljene biti ne v ravnateljstvo in ne v nadzorovalni svet; in za slučaj, če bi kateri tacih članov še-le po izvolitvi v preiskavo prišel ali obsojen bil, izključiti ga mora precej dotični načelnik in mu to pismeno naznaniti. Tudi so izključeni funkcionarji, uradniki in agentje konkurenčnih zavodov.

Nihče ne more biti zajedno član ravnateljstva in nadzorovalnega sveta.

§ 29. Člani ravnateljstva kakor tudi nadzorovalnega sveta poslujejo brezplačno.

§ 30. Društvo se razdruži:

- vsled sklepa občnega zbora;
- vsled konkurza;
- če je razpusti upravna oblast.

§ 31. Bilanco je napraviti po določenih trgovskega prava.

§ 32. Po preteku odsekove dôle postavijo se aktiva in pasiva nasproti in prebitek, ki se pokaže po odračunu morebitnih obvez tega odseka, je razdeliti po meri števila deležev med društvene člane dotičnega odseka, vračunajoč prejete predjeme. Pred razdelitvijo pa se odračunata od tistega zneska, ki presega svoto odsekovih deležev, t. j. od čistega dobička, 2%, ki se vknjižita kot poseben splošni društveni razpoložni zaklad, o kojega porabi določuje občni zbor.

§ 33. Ako se društvo prostovoljno razdruži, določiti je v dotičnem občnem zboru način likvidacije.

§ 34. Člani prvega ravnateljstva so nastopni člani osnovalnega odbora:

Simon Pogačar, c. kr. vojaški oskrbnik v pok. in hišni posestnik v Ljubljani (načelnik),

Andrej Zamejic, stolni kanonik v Ljubljani (načelnika namestnik),

dr. Vinko Gregorič, primarij deželne bolnice v Ljubljani (načelnika namestnik),

Feliks Stegnar, c. kr. učitelj v Ljubljani (zapisnikar),

Fran Petrič, trgovec v Ljubljani (zapisnikar),

Ivan Fabian, star., trgovec in posestnik v Ljubljani,

dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja v Ljubljani,

Andrej Kalan, stolni vikar v Ljubljani,

Karol Klun, stolni kanonik itd. v Ljubljani,

Ferdinand Kozak, mesar v Ljubljani,

Martin Malenšek, mestni župnik pri sv. Petru v Ljubljani,

Ivan Mathian, mlajši, prokurist v Ljubljani,

Ivan Oblak, mestni kapelan pri sv. Jakobu v Ljubljani,

Andrej Pavločič, železn. postaje načelnik v pok. in posestnik v Ljubljani,

dr. Fran Papež, odvetnik itd. v Ljubljani,

Fran Peterca, star., trgovec in posestnik v Ljubljani,

Ivan Peterca, trgovec in posestnik v Ljubljani,

Fran Povše, vodja v pok. in posestnik v Ljubljani,

Fran Rojnik, trgovec v Ljubljani,

Josip Šiška, knezoškofijski tajnik v Ljubljani,

dr. Ivan Šušteršič, odvetniški kand. v Ljubljani.

Legitimujejo jih ta pravila.

§ 35. Pričetek prvega odseka določi ravnateljstvo po registrovanju teh pravil — izposlujoč preje registrovanje podpisa uradnega vodje pri c. kr. deželnem kot trgovskem sodišču v Ljubljani.

§ 36. V 14 dneh po pričetku prvega odseka mora ravnateljstvo sklicati prvi občni zbor, ki voli nadzorovalni svet z namestniki in namestnike ravnateljstva ter sklepa o poslovnih.

V Ljubljani, 1. januarja 1892.

Registrovanje teh pravil dovolilo se je z odlokom c. kr. deželne kot trgovskega sodišča v Ljubljani, dne 31. januarja 1892, št. 12017.

Etablissement Karola Bisenius-a
na Dunaji I. Singerstrasse št. 11, Mezzanin.
Telefon 4929 Najnižje cene na debelo. Ceniki.

Velikanska izber najnov. kotilijonskih redov dvanastorica 10 kr., kotilijonske ture 75 kr. in dražje.
Maske vsakevrste, kostumski lišp, volnene brade, po 10 kr., lasulje po gl. 1-25 in dražje, komična pokrivala, pokajoči bonboni, in kotilijonski buketi po 4 kr. in dražje. Komitetna in društvena znamenja, plesni redi in darila za dame.
Dekoracije za plesne dvorane se izposojujejo in prodajajo. Šaljivi godbeni instrumenti iz papirnega kartona, na katere se lahko kar igra. 12 instrumentov za godbo gl. 2-10 in dražje.
Barvasta salonska plamena, komad po 10, 15 in 20 kr. in dražje za osvetljenje kotilijonskih podob. — Magnezij, s katerim se doseže električna luč, če se zažge. z reflektorji vred. — Dekoracije za denarne dobitke.

(472) Za streljanje na dobitke, kegljanje na dobitke. (7-6)

Katoliška tiskarna
pripočta raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

V letu 1838. v Trstu osnovana
c. k. privileg.
zavarovalna družba
RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ
katere
generalnega zastopa pisarne
na Dunaju
v družbini hiši, mesto, Weihburggasse št. 4,
in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih
avstro-ogerske države
zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,
zavaruje po najnižjih cenah proti
požaru poškodbam pri prevaževanju in po toči, dalje človeško življenje v raznih kombinacijah in proti zgubam pri najemnini vsled požara ali razpoka.
Glavni zastopnik v Ljubljani: IVAN PERDAN.

P. n. trgovcem uljudno naznanjam,
da sem začel

zalogo soli,

katero je prej imel g. Fr. Pirker. Ista se
sedaj nahaja na dvorišču h. št. 18 na
Dunajski cesti tik bolnišnične cerkve.

Skrbel bodem, da bode sol vedno v za-
logi in vreče suhe.

Cena bode za 1% znižana. — Na željo
p. n. trgovcev dovažala se bode sol tudi
na dom.

Za obilen obisk se priporoča

s spoštovanjem

A. Kocmur.

67 2—1

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulin-
skem poslopiju, priporoča se osobito prečast.
duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljše in trpežno blago,
kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših
duhovniških oblik. Postrežba je uljudna, točna;
cene možno nizke. 363 26—25

Cenilniki
zastonj
in franko.

Največja zaloga
šivalnih strojev

JAN. JAX,

LJUBLJANA,

Dunajska cesta 13.

Najnižje cene. Ugodni vpla-
čilni obroki se dovoljujejo.
Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno, trajno
556 in ceno, 30—9

Hišne telegrafe,

telefone

in strelevode

napeljuje po najnovejši, zanesljivo delujoči
metodi in najnižji ceni

Josip Rebek

ključavničar v Ljubljani.

Vsa posamična dela so vedno v zalogi.

72 10—1

Svoji k svojim!

Podpisanec uljudno priporoča svoje pristne

čebelno-voščene sveče,

osebito pa

voščenice ali voščene svitke

lastnega izdelka, bodisi za cerkev, pogrebe ali dom,
vzlasti za bližajočo se Svečnico. — Odličnim spoštovanjem

Valentin Plehan,

medár in svečar,

na sv. Petra cesti št. 63 v Ljubljani.

71 2—1

Sarg-ovo

zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (539) 22—6

Št. 599.

Razglas.

61 3-3

Pobiranje pasjega davka za 1893. leto pričelo se je s 1. ja-
nuvarijem letos in je plačati ta davek v okrožji ljubljanskega mesta od
vsakega psa izimši one, kateri so za varstvo samotnih posestev
neobhodno potrebni. Lastniki psov naj si najpozneje

do 1. februarja t. l.

preskrbé letošnje marke pri mestni blagajnici proti plačilu 4. gld. av. velj.

Z ozirom na § 14. izvršilne naredbe o pobiranju pasjega davka se
lastniki psov opozarjajo, naj o pravem času vplačajo takso, ker bode konjač
od 1. februarja t. l. počenši vse one pse polovil, kateri se bodo na
ulicah nahajali brez letos veljavne marke.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 9. januarja 1893.

10

goldinarjev

stane pri meni eden modroc na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz
najboljše trvine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega
bakrenega drata, so s finim afrikom tapetirani in močnim platnenim ovilhom pre-
obljeni ter pri najtežji rabi do 15 let nobenih poprav ne zahtevajo. Pri
naročilih z dežele naznani naj se vselej natančno mera postelje v notranji
luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. dober tapetiran modroc na peresih,
je pač n-umestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slam-
nice itd.), kateri pravemu namenu, imeti dobro posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapetirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna trdka bodi prečast duhovščini in slavnemu občinstvu
najboljše priporočena za nakupovanje žimnic, garnitur, divanov, stolov,
preprog, zagrinjal in vsega v tapetno obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastonj in franko. — Hitra in poštna postrežba,
nizke cene. 536 50—11

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja

v Ljubljani, Poljanska cesta 8

(poleg Alojzijevega)

se priporoča prečastiti duhovščini, slav.
cerkvenim predstojništvom in cerkvenim
dobrotnikom v najnatančnejše in točno
izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine

po uzorcih ali lastnem načrtu

Izvršeno blago pošlje dobro, varno
zavito poštne prosto. 29 52-2

Cerkvena oprava.

Premovana

1873, 1881.

Jožef Deiller,

tovarna cerkvene oprave in izdelovalnica paramentov,
Dunaj, VII., Zieglergasse 27.

Zastopnik: Frano Brückner.

Na dogovorjena naročila se izdelujejo vsi cerkveni paramenti, kakor:
pluviali, dalmatie, velumi, stole, baldahini, bandera itd. itd.
pa tudi 167 26—22

cela mašna obleka v najprilnejši obliki.

Cerkveni paramenti.

Unotežno vezanje.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi
leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rdeče
modro, sivo in olivno, po gld. 5.50, 6.—, 7.—
8.—, 9.—, 10.— in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,

tapetirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje
otročjih vozičkov. 537 50—11

Svoji k svojim!

Priznано najboljšo

in najcenejšo

čebelno-voščene sveče

priporoča

Oroslav Dolenec

v Ljubljani.

(3 10—7)

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu uživanju namešane ali s surogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravejšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Ponaredeb se skrbno izogibaj. — 1/2 kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Cerkvena oprava, priprosta in fina, izvršena v vseh Leop. Tratniku

slogih, dobi in naroča se pri

v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-39

Zlata kolajna. Bruselj 1892.

Najboljše sredstvo za

želodec,

katero želodec in opravi
prebavnih delov života krepi
in tudi odprti život pospešuje, je

tinktura za želodec,

katero pripravlja

Gabrijel PICCOLI,

lekar pri „angelju“

v Ljubljani na dunajski

5 12-1 cesti

Cena 1 stekl. 10 novcev.

(1) ————— 50—5

Izdelovatelj razpošilja to tinkturo v zabojčkih po 12 steklenic in več. Zabojček z 12 steklenic stane gld. 136; s 24 gld. 260; s 36 gld. 384; s 44 gld. 426; 55 steklenic tehta 5 kg s poštno težo in velja gld. 526; 110 stekl. gld. 1030. Poštnino plača vedno naročnik.

Čista kri zdravje!

Grinte, izpuščaje, hraste, občna trudnost, slabost izginejo pri zdravi krvi! Mi jamčimo za radikalen vspeli pri rabi naše metode.

Pri vprašanjih naj se priloži marka za odgovor. 63 6-1

„Office Sanitas“, Paris
30 Faubourg, Montmartre.

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

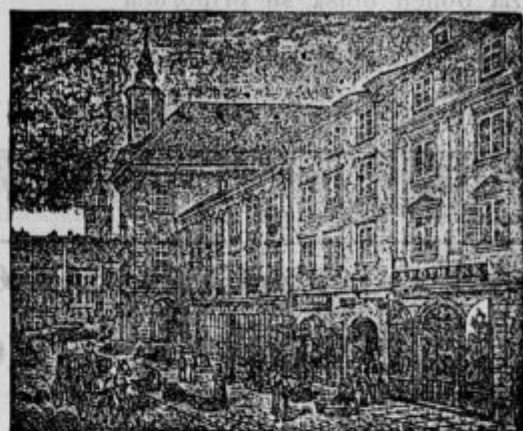
Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočeni prvi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilagajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kosti. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imeni, a se vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

se torej vselj izrečno Herbabnyjev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20—6 83 6-4

Osrednja razpošiljalnica za provinije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: v Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodman, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Pr. dam. M. Mizzam, drog.; v Brezavi: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celovcu: W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger; v Novem mestu: A. pl. Sladoviz; v St. Vidu: A. Reichel; na Trbižu: A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravallo, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Za bolne in zdrave

je najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje, priznano od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s pričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkóczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17, Julij pl. Trnkóczy, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (36)

Št. 468.

Razpis.

69 1

Za Kranjsko se razpišejo sledeče

službe okrožnih zdravnikov

in sicer:

1. v Bohinjski Bistrici z l-tno plačo 800 gld.
2. v Kočevski Reki „ „ 800 „
3. v Železnikih „ „ 800 „
4. v Kočevju „ „ 600 „
5. v Logatcu „ „ 600 „
6. v Radovljici „ „ 600 „
7. v St. Petru na Krasu „ „ 600 „

Prosilci za jedno teh mest vložijo naj svoje prošnje pri deželnem odboru kranjskem v Ljubljani

do 15. februvarija 1893. leta

ter v njih dokažejo svojo starost, opravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomejevanost z vjenje, dosežanje službovanja, ter znanje nemškega in slovenskega jezika.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1893.

Albin Ahčin,

— trgovina z železjem —

Gledališke ulice št. 8 v Ljubljani

prodaja po jako znižanih cenah

**železje, kmetiško orodje,
kuhinjsko opravo, štedilna
ognjišča**

65 6—1

in vse v njegovo stroko spadajoče blago.

Halifaks drsalke 1 gld.

Dunajska borza.

Dne 21. januarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 65 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 „ 35 „
Zlata renta 4%, davka prosta	116 „ 70 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 65 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	997 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	322 „ 25 „
London, 10 funtov strl.	121 „ — „
Napoleonor (20 fr.)	9 „ 62 „
Cesarski cekini	5 „ 69 „
Nemških mark 100	59 „ 37 1/2 „

Dne 20. januarja.

Ogerska zlata renta 4%	114 gld. 65 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 55 „
4% državne srečke l. 1864., 250 gld.	146 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	164 „ — „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	193 „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 „ 50 „
Zastavna pisma	100 „ 80 „
Kreditne srečke, 100 gld.	193 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	69 „ 50 „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	25 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	19 „ — „
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	67 „ — „
Windischgrazove srečke, 20 gld.	67 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2862	— „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 „ 50 „
Papirni rubelj	1 „ 23 1/2 „
Laških lir 100	— „ — „

List, Mercur.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljateljico vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za dosego

kolikor moč visokega obrestovanja

pri najpopolnejši varnosti

naloženih glavnih.